T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/768
KARAR NO : 2023/115
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: İdari para cezasına karşı açılmış olan davada; Sulh Ceza Hakimliğince idaripara cezasının kaldırılması yönünde karar verildiği ve bu kararın kesinleştiğinden bahisle; uygulanan yaptırımların hukuka aykırı olduğu nedeniyle uğradığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. D
Vekili : Av. Z. B.S
Davalılar : 1- İçişleri Bakanlığı
2- Emniyet Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. F. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, dava dilekçesinde müvekkilinin şehir içi toplu taşıma şoförlüğü yaptığını, ... HA .... plaka sayılı özel otomobili ile seyir halinde iken hakkında 16/07/2020 tarihli 573959 sıra nolu Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı düzenlenerek, görüşü engelleyecek süs, aksesuar yaptırılması nedeniyle 288 TL idari para cezası verildiğini, polisin ikazlarına uymama, fevri hareket ve ellerde titreme nedeniyle de 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 45. ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 79. maddelerine istinaden sağlık raporu ve psikolojik değerlendirme raporu neticesine göre işlem yapılmak üzere sürücü belgesinin geçici süre ile geri alınması yönünde tutanak düzenlendiğini, davacının idari para cezasına karşı Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğine itiraz ettiğini, Hakimliğin 12/08/2020 tarih ve D.iş 2020/4750 sayılı kararı ile idari para cezasının iptal edildiğini, ayrıca davacı hakkında psikiatrik açıdan yeterli olduğu yönünde sağlık raporu ve bilişsel ve ruhsal alanda herhangi bir bozukluk olmadığı ve düşünce, algı, zeka, duyguları ile dışa vuran davranışlarının normal ve yeterli olduğu yönünde psikoteknik değerlendirme raporu düzenlendiğini, davacının aracının çekilmesi nedeniyle, maddi zararın oluştuğunu, mesleği şoförlük olduğu için sürücü belgesini ve aracını tekrar alana değin ekonomik güçlüğe düştüğünü ileri sürerek, oluştuğu ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2 . **Ankara 2. İdare Mahkemesi 30/06/2021 tarih ve E.2021/667, K.2021/1596 sayılı kararı** ile, 16/07/2020 günü Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Trafik ekiplerince Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, İlbank önünde yapılan denetim esnasında sürücüsü olduğu .... HA .... plakalı aracın trafikten meni ile ehliyetine el konulması üzerine idari para cezasına karşı açılan davada, Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 2020/4750 Değ.İş sayılı kararıyla idari para cezasının iptaline karar verildiğini, ehliyetine ve aracına ise haksız olarak el konulduğundan bahisle 50.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle işbu davanın açıldığını,somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde, tazminat isteminin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklandığının anlaşıldığını, kanun kapsamında ehliyete el konulması nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu belirterek, meydana geldiği iddia edilen zararın tazmini istemiyle açılan işbu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Ankara 27. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/11/2022 tarih ve E.2022/265 sayılı kararı** ile, davaya konu edilen olayda, davanın dayanağını kamu görevlilerinin, davacıya ait ehliyete el koyması ve ceza yazmasının oluşturduğunu, davacının sonrasındaki başvurularında da görevlilerin yasal mevzuata uygun davranmamaları olduğunu ve bu eylemlerin kamu görevinin parçasını oluşturduğunu belirterek, davanın idare aleyhine idari yargı yerinde açılacağı gözetilerek mahkemelerinde görülen iş bu davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle Ankara 2. İdare Mahkemesinin E.2021/667, K.20211/1596 sayılı ilamı ile adli yargının görevli olduğuna karar verildiği dikkate alınarak görev uyuşmazlığının çözümü için idare mahkemesi dosyasının celp edilerek dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, bu aşamada Uyuşmazlık Mahkemesi kararının sonucunun beklenilmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Araçların teknik şartlara uygunluğu"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

> *"Araçların, esasları yönetmelikte belirtilen şekilde ve tarzda teknik şartlara uygun durumda bulundurulması zorunludur.*
>
> *a) (Değişik : 21/5/1997-4262/4 md.) Servis freni, lastikleri, dış ışık donanımından yakını ve uzağı gösteren ışıklar ile park, fren ve dönüş ışıkları noksan, bozuk veya teknik şartlara aykırı olan araçları kullanan sürücüler 1 800 000 lira para cezası,*
>
> *b) (Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Diğer eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlarla, görüşü engelleyecek veya bir kaza halinde içindekiler için tehlikeli olabilecek süs aksesuar eşya ve çıkıntıları olan araçları kullananlarla, karayolunu kullananlar için tehlike yaratacak şekilde olan veya görüşü engelleyecek ve çevredekileri rahatsız edecek derecede duman veya gürültü çıkaran araçları kullanan sürücüler 3 600 000 lira para cezası,*
>
> *İle cezalandırılırlar.*
>
> *Bu maddenin (a) bendinde belirtilen eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlar, teknik şartlara uygun duruma getirilinceye kadar trafik zabıtasınca trafikten men edilebilir. (b) bendindeki şartlara uymayan ve uyumsuzluğu trafik emniyetini tehlikeye düşürmeyecek nitelikte olan araçların şartlara uygun duruma getirilmesi ihtar olunur. İhtarda verilen süre için teknik şartlara uygun duruma getirilmediğinin tespiti halinde araç trafik zabıtasınca trafikten men edilir."*

6. Aynı Kanun'un "*Sürücülerin sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler*" başlıklı 45. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik: 12/7/2013-6495/19 md.)*
>
> *Sürücü belgesi sahibi kişide sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşikar bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerince sürücü belgesi geri alınarak, kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesi istenir. Sağlık şartları bakımından sürücülüğe engel bir hâlinin olmadığı veya mevcut olan bu hâlin daha sonra ortadan kalktığı sağlık raporuyla tespit edildiği takdirde, sürücü belgesi kişiye iade edilir.*
>
> *Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."*

7. 18/07/1997 tarihli ve 23053 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin *"Psiko-teknik Değerlendirme ve Psikiyatri Uzmanı Muayenesi"* başlıklı 79. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik:RG-21/3/2020-31075)*
>
> *Kanunun ilgili maddelerinde tanımlanan nitelikteki trafik suçlarını işleyen sürücüler ile diğer mevzuat kapsamında psiko-teknik açıdan sağlıklı olma şartı aranan sürücüler ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde tanımlanan usul ve esaslara uygun olarak, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar.*
>
> *Muayene sonucu durumu uygun bulunan sürücülerin sürücü belgeleri Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen sürelerin sonunda iade edilir. Ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre yapılan psiko-teknik değerlendirme, Yönetmelikte aynı cetvelde tanımlanmış altyapı özelliklerine sahip, resmi ve özel kuruluşlar bünyesinde oluşturulan ve il sağlık müdürlüğü tarafından ruhsatlandırılmış merkezlerde çalışan psikolog unvanına sahip kişilerin gözetiminde yapılır. Psiko-teknik değerlendirme raporu elektronik sistem üzerinden e-imza ile düzenlenir. Kişi düzenlenen psiko-teknik değerlendirme raporu ile birlikte kırkbeş gün içerisinde kamu veya özel sağlık kuruluşlarında görev yapan psikiyatri uzmanına başvurur. Psikiyatri uzmanı, kişiye ait psiko-teknik değerlendirme raporundaki bulgular ile psikiyatrik muayene sonucu elde ettiği bulguları birlikte değerlendirerek, söz konusu kişinin sürücülük yapmasına engel bir durumun olup olmadığını belirten psikiyatri raporunu elektronik sistem üzerinden düzenler. Düzenlenen bu raporlar sistemde on yıl süre ile saklanır.*
>
> *Belirtilen sürede psikiyatri muayenesi için başvurmayan kişiler altı ay boyunca tekrar teste kabul edilmez. Altı ay sonunda yapılacak psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri muayenesinde başarısız olan kişiler iki yıl boyunca tekrar teste alınmaz.*
>
> *Kişi adına düzenlenen rapora otuz gün içerisinde il sağlık müdürlüğüne itiraz edebilir. Otuz gün içerisinde rapora itiraz edilmemesi hâlinde kişi iki yıl boyunca tekrar teste alınmaz. İl sağlık müdürlüğü nihai karar için kişiyi, daha önce psiko-teknik değerlendirme yapılan test sistemi olan başka bir merkeze*

ve psikiyatri uzmanı muayenesi yapılmak üzere ikinci fıkrada belirtilen bir sağlık kuruluşuna sevk eder.

İkinci psiko-teknik değerlendirme rapor sonucu ile bir önceki rapor arasında farklılık var ise, ikinci raporun sonucu geçerli sayılır. İkinci değerlendirme sonucunda da başarısız olan kişiler başvuru üzerine ikinci test tarihinden itibaren üç ay sonra tekrar psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri muayenesine tabi tutulur. Bu değerlendirmede başarısız olan kişiler iki yıl süreyle yeniden psiko-teknik değerlendirmeye alınmaz.

Eksik veya gerçeğe aykırı rapor veren sorumlular hakkında Türk Ceza Kanununa göre işlem yapılır. Ayrıca gerçeğe aykırı rapor düzenleyen merkezlerde kayıtlı test cihazları 5 (beş) yıl boyunca tekrar kullanılamaz.

Psiko-teknik değerlendirme raporu ve psikiyatri uzmanı muayene raporunun, yukarıda tanımlanan yetkili kişiler tarafından, 4 sayılı Cetvelde tanımlanan hükümler dikkate alınarak düzenlenmesi zorunludur."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosya örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

9. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dava, 16/07/2020 günü Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Trafik ekiplerince Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, İlbank önünde yapılan denetim esnasında idari para cezası ile cezalandırılması nedeniyle adli yargı yerinde açmış olduğu davanın lehine sonuçlanıp kesinleşmesininden sonra, oluştuğu öne sürülen maddi ve manevi zararın yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

11. Dava dosyasının incelenmesinden, şehir içi toplu taşıma şoförlüğü yapan davacı adına, ... HA .... plaka sayılı özel otomobili ile seyir halinde iken 16/07/2020 tarihli 573959 sıra nolu Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile görüşü engelleyecek süs, aksesuar yaptırılması nedeniyle idari para cezası verildiği, polisin ikazlarına uymama, fevri hareket ve ellerde titreme nedeniyle de 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 45. ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 79. maddelerine istinaden sağlık raporu ve psikolojik değerlendirme raporu neticesine göre işlem yapmak şartıyla sürücü belgesinin geçici süre ile geri alınması yönünde tutanak düzenlendiği, idari para cezasının Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 12/08/2020 tarih ve D.iş 2020/4750 sayılı kararı ile iptaline karar verildiği, ayrıca davacı hakkında psikiyatrik açıdan yeterli olduğu yönünde sağlık raporu ile bilişsel ve ruhsal alanda herhangi bir bozukluğunun olmadığı ve düşünce, algı, zeka, duygu gibi dışa vuran diğer davranışlarının normal ve yeterli düzeyde olduğu yönünde Sağlık Bakanlığınca psikoteknik değerlendirme raporu düzenlendiği, bütün bu sürecin mahkeme kararı ile sabit olduğu, davacının aracının çekilmesi nedeniyle, maddi zararının oluştuğu, mesleği şoförlük olduğu için sürücü belgesini ve aracını tekrar alana değin davacının ekonomik güçlüğe düştüğü ileri sürülerek, oluştuğu ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

12. Olayda, açılan davanın, müvekkilinin ehliyetinin haksız olarak alındığı hususunun Mahkeme Kararı ve Sağlık Bakanlığının 27/04/2020 tarihli raporları ile kanıtlandığı, ehliyetin alınmasıyla müvekkilinin hem maddi hem de manevi zarara uğradığı iddiasıyla tazminat davası olduğu açıktır.

13. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; tazminat isteminin 2918 sayılı Kanun uygulanmasından kaynaklandığı, ayrıca gerçeğe aykırı düzenlendiği ileri sürülen tutanağın hukuki denetiminin de adli yargı yerinde yapıldığı anlaşılmakla,idari dava türlerinden sayılmayan ve kurumun hatalı olarak yaptığı işlemlerden kaynaklı olarak açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde de adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 27. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/11/2022 tarih ve E.2022/265 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 27. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/11/2022 tarih ve E.2022/265 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE ,

27/02/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN